

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Høringssvar fra Bakkehaugen, Majorstuen og Vestre Aker sokn, Vestre Aker prosti, Oslo bispedømme

Menighetsrådet har behandlet saken ved samtale om høringen og prosessen på to møter, samt hatt en skrivegruppe på to og et enkeltmedlem som har levert innspill til høringssvaret.

Innledning

Det er klart for MR at dette virkelig gjelder helt sentrale veivalg for den norske kirke. Vi har derfor valgt å konsentrere oss om noen av aspektene uten å komme med særskilte svar på alle de enkelte spørsmålene.

Det aller første spørsmålet i høringen har vi likevel et klart svar på: Ja, det bør gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå (spørsmål 1). Vi har noen tanker om de endringer som bør gjøres, og noen forslag til løsninger. Vi er enige med KM 2013 som ønsker én arbeidsgiverlinje og færre forvaltningsnivå.

Utgangspunktet for høringen

Utgangspunktet for den nye kirkeordningen er formulert i kap. 2 i høringsdokumentet. Vårt menighetsråd slutter seg til det sentrale aspektet ved folkekirkebegrepet på 19: «kirken skal være landsdekkende, nærværende og tilgjengelig for alle sine medlemmer». Dette vil kreve store ressurser, i dag vesentlig dekket av statsbudsjettet og kommunebudsjettene.

For en del av vårt MR er det uklart om dagens finansieringsordning er den beste for å sikre en bred folkekirke (spørsmål 2).

En annen del av rådet mener det er klart at videreføring av dagens finansiering med midler både fra stat og kommune best sikrer en bred og tilstedeværende folkekirke.

I utgangspunktet er vi også enige i at kirkens forkynnelse og sakramentsforvaltning gjelder grupper av enkeltmennesker på enkeltsteder, med soknet som det grunnleggende nivået i kirken. Den øvrige kirkelige struktur skal støtte opp om de lokale menighetenes arbeid med å forkynne Guds ord og forvalte dåp og nattverd. Tanken om soknet som selvstendig rettssubjekt og eier av kirkebygg er sentral også for oss når vi arbeider med ny kirkeordning. Samtidig ser vi at de øvrige strukturene har en viktig oppgave i å holde kirken sammen, slik at den er gjenkjennelig fra sted til sted, og fra år til år.

Lokalt, regionalt og nasjonalt nivå

Forholdet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå er et grunnleggende spørsmål. Slik det er i dag, har soknene to regionale tilknytninger. De ligger under et bispedømme (kirkelig definert) og de er knyttet til kommunestrukturen gjennom kirkelige fellesråd og kirkeverge i hver kommune.

Fellesrådet er å forstå som et utvidet organ for soknet, men framstår ofte med en viss egentyngde. I tillegg kommer prostinivået som et mellomledd særskilt for prestedtjenesten. Dette nivået står i dag utenfor rådsstrukturen. Disse systemene slår svært ulikt ut i ulike deler av landet. Noen større byer som Oslo og Bergen, har store fellesråd der opptil 40 menigheter er representerte. De har også mange ansatte, både hos kirkevergens sentraladministrasjon og utover i soknene. Her er prostiene mindre områder innenfor fellesrådets myndighetsområde. I andre deler av landet har ikke fellesrådene på langt nær så store personellressurser, og kan ha helt ned i ett sokn innenfor sin

kommune. Her er det prostiene som utgjør regionale enheter av en viss størrelse, både i utstrekning og i folketall. Bispedømmet kommer på toppen av disse.

Den norske kirke i dag har flere forvaltningsnivå i to arbeidsgiverlinjer: Sokn med menighetsråd og fellesrådet på kommunenivå er arbeidsgiver for alle kirkelig ansatte unntatt prestene. Sokn under prosti under bispedømme utgjør tre nivå i prestelinjen. Situasjonen med ulike arbeidsgivere innen for samme stab gjør bildet komplisert, og er avhengig av godvilje fra alle involverte.

Noen av oss mener at denne situasjonen peker i retning av å løse båndene til kommunen som administrativt nivå i kirken. Kommunestrukturen er i dag i endring, og det er ingen grunn til å tro at Den norske kirkes behov vil være i fokus ved sammenslåing av kommuner til nye større enheter. Andre mener det er avgjørende å holde på kontakten med kommunen. For å kunne sikre lokalt engasjement og finansiering må kirken fremdeles ha et organ hvor vi er i inngrep med kommunene. Det kan være krevende, men det er helt nødvendig.

Så hvilke nivå bør en ha, og hvordan bør de organiseres? Kirkemøtet ønsker å ha tre nivå, og vi er i utgangspunktet enige i dette. Vi forstår dette som tre nivå i både rådsstrukturen og i strukturen av ansatte. Det er naturlig å videreføre både MR på soknenivå og KM på nasjonalt nivå. Problemet ligger på mellomnivået.

Her er bispedømmet en hevdvunnen størrelse fra gammelt av. Bispedømmene kanaliserer i dag store summer fra staten til lønn av prester og andre tiltak. De tilsetter prester og noen andre viglede medarbeidere, og har arbeidsgiveransvar for disse. I praksis er en del av dette delegert nedover til prosten, som gjerne har en egen administrasjon. Det er prosteadministrasjonen som setter opp forslag til forordnede gudstjenester, gjennomfører medarbeidersamtaler og andre personaltiltak, og ordner med vikarer for de som er tilsatt gjennom bispedømmelinjen.

Andre tilsatte i soknet har kirkevergen/ fellesrådet som arbeidsgiver, og det er kirkevergens administrasjon som ordner med lønnsutbetaling, pensjonsinnskudd, instruksjoner for medarbeidere og øvrige personaltiltak. I Oslo er også dette delvis delegert nedover til kirkeforvaltere på prostinivå.

Soknene slik de er i dag er ofte nokså små organisasjoner med behov for å lene seg på større strukturer i administrasjon og personalbehandling.

-Noen i rådet ser det som en god løsning å slå sammen flere sokn slik at en får større enheter med en mer robust administrasjon. Disse kan da lettere overta noen av fellesrådets oppgaver, mens andre oppgaver kan gå til bispedømmet.

-Andre ser det som mer naturlig å la en del administrative oppgaver som i dag ordnes via fellesrådene, gå over til prosteadministrasjonen og bispedømmet, uten at en endrer soknestørrelsen over alt, for å få mer robuste strukturer. Det er mulig å se for seg bispedømmet som hovedstruktur regionalt, og å legge noen arbeidsgiveroppgaver til et "fellesråd" på prostinivå, løst fra kommunestrukturen. Et slikt råd består da av representanter for soknene og trer sammen for å ta avgjørelser som gjelder flere sokn. Det vil for eksempel kunne fungere som tilsettingsutvalg for stillinger i soknene, uten at en dermed skal frata soknene myndighet til selv å ansette personer i eget arbeid. Prosteadministrasjonen vil i en ordning som skissert ovenfor kunne ta over en del oppgaver med lønnsutbetaling, pensjonsordning og regnskap som i dag ivaretas av kirkevergen /kommunalt fellesråd. Bispedømmerådet vil ha det overordnede ansvaret for å samle trådene.

-Andre igjen mener at utgangspunktet må være at det fortsatt er behov for et fellesorgan på kommunenivå, eller som har som oppgave å holde kontakt med kommunen. Sokn i mindre kommuner kan eventuelt gå sammen i fellesråd som dekker flere kommuner og står i kontakt med de aktuelle kommunene. Formen på rådet revideres eventuelt i henhold til hvordan oppgaver plasseres i ny kirkeordning, og resultatet av kommunereformen.

Av det som i dag hører til fellesrådets oppgaver, peker gravferdstjeneste og vedlikehold av kirkebygg seg ut som oppgaver som bør ha en kommunal forankring. Vedlikehold av kirkebygg med stor nasjonal og historisk betydning bør likevel være et statlig ansvar. I tillegg bør kirkeordningen klargjøre hvilken rolle Opplysningsvesenets fond skal ha når det gjelder vedlikehold av kirkelige eiendommer, både kirker og presteboliger.

Avslutning

Vi vil til slutt nevne at vi syns høringsnotatet har for mye fokus på strukturer som råd og styringsorgan, og i mindre grad tar inn hvordan de frivillige tar del i kirkens virksomhet. Det er ikke slik at kirkeordningen eksisterer for seg selv, men nettopp som redskap for levende menighetsliv. Her er det mange andre aktører enn de som er involvert i rådene, og disse etterspør nok i mindre grad spissfindig maktfordeling og balansering i alle mulige retninger, jf. spørsmålet om hvilken ansatt gruppe som skal stå for daglig ledelse i menigheten.

Vi vil også peke på at høringsnotatet i seg selv krever et kunnskapsnivå som få kirkelige frivillige har, til og med i menighetsrådene. Det trengs mer informasjon om hvorledes ordningene fungerer i dag, for å kunne svare på spørsmålene. Et eksempel er spørsmålene om finansieringsordning. Her kunne notatet hatt en innledning der en kort gikk gjennom dagens ordning og størrelsen på pengestrømmene via stat og kommune, for å kunne si noe meningsfylt om hvorvidt en medlemsavgift kan være en bedre løsning.